

ВИСНОВОК

рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента
Степанової Людмили Павлівни
про дисертаційне дослідження **Жень Цзіньянь**
на тему «**Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до вокально-хорової роботи у процесі фахового навчання**»,
подане на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта. Музичне мистецтво.

Актуальність дослідження Жень Цзіньянь обумовлюється стійким трендом щодо підвищення масового запиту від молоді на персональну участь в публічних заходах з вокального та вокально-хорового колективного музикування. В цьому контексті особливої гостроти набуває аспект якості фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва в частині підготовки майбутніх педагогів-музикантів до якісного провадження в закладах середньої освіти вокально-хорової роботи. Адже саме вчитель музичного мистецтва покликаний залучати підрастаюче покоління до духовних надбань національної і світової музичної культури через вокально-хорову роботу на уроках музичного мистецтва і в позаурочній діяльності. Таким чином, тема дисертаційного дослідження Жень Цзіньянь щодо формування у процесі фахового навчання в майбутніх учителів музичного мистецтва готовності до вокально-хорової роботи знаходиться у площині розв'язання актуальної проблеми мистецької освіти щодо формування осмисленої вмотивованості студентів факультетів мистецтв до підвищення результатів власної вокально-хорової підготовки, до максимального розвитку персональних інтелектуальних та музично-творчих можливостей з метою подальшого ефективного провадження фахової діяльності.

У вступі окреслено сучасний стан розробленості поставленої проблеми, обґрунтовано актуальність теми дослідження, розкрито категоріально-понятійний апарат, відповідно до мети визначено завдання та методи дослідження. Ретельна розробленість теоретико-методологічної бази щодо аналізу достатньої кількості першоджерел засвідчує ґрунтовну розробку дисертанткою обраної проблеми, яка є логічно систематизованою і розглядається згідно обраної тематики.

Метою дослідження дисертантка визначила теоретичне обґрунтування, розроблення, упровадження в процес фахового навчання та експериментальну перевірку методики формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до вокально-хорової роботи у процесі фахового навчання.

Об'єктом дослідження визначено процес фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва.

Предметом дослідження окреслено готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-хорової роботи.

У першому розділі «Науково-теоретичні основи та зміст готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до вокально-хорової роботи» зроблено ґрунтовний ретроспективний аналіз психолого-педагогічної та

мистецтвознавчої літератури з проблеми стимулювання та розвитку досліджуваного феномену в якості мотиваційно-психологічного стану, який засвідчує усвідомленість студентами власної вмотивованості щодо високо-професійного провадження в закладах середньої освіти всіх форм вокально-хорової роботи із учнями.

Результатом проведеного аналізу стало створення авторського визначення феномену готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до вокально-хорової роботи в якості «інтегральної якості, що фіксує чітку усвідомленість сформованої на базі стійких інтересів та розширеного кола художньо-естетичних потреб у галузі вокально-хорової педагогіки та виконавства психологічну установку на провадження вокально-хорової діяльності».

Заслуговує на увагу зроблений дисертанткою у першому розділі ґрунтовний аналіз літературних джерел з психології, музичної педагогіки щодо сучасного наукового бачення феномену готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-хорової роботи як «запоруки високо-кваліфікованого провадження подальшої фахової діяльності».

Також у першому розділі досліджено компонентну структуру феномену готовності майбутніх учителів музики до вокально-хорової роботи. Розробка означеної компонентної структури дозволила авторці конкретизувати наступні структурні компоненти, а саме: мотиваційно-констеляційний, потребово-когнітивний та креативно-діяльнісний, сформованість яких регулюється взаємодією таких мисленнєвих функцій, як функція цілеутворення, функція розуміння, функція вирішення задач і проблем, а також рефлексії. Згідно до вищезазначених структурних компонентів дисертанткою було визначено критерії і показники сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-хорової роботи.

Другий розділ «Моделювання методики формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до вокально-хорової роботи у процесі фахового навчання» авторка присвячує конструюванню методичної моделі з формування досліджуваного феномену. Розроблення методичної моделі здійснювалось безпосередньо у навчальному середовищі, згенерованому процесуальними детермінантами фахового навчання майбутніх учителів музичного мистецтва. Педагогічний потенціал фахового навчання студентів факультетів мистецтв щодо формування в них готовності до вокально-хорової роботи було розроблено авторкою з позицій особистісно-диференційованого та контекстного підходів.

Також у другому розділі здійснено наукове обґрунтування і теоретичне узагальнення педагогічних умов практичного запровадження змістової структури готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-хорової роботи. Визначені педагогічні умови розглядаються дисертанткою як важливий чинник результативності запровадженої автором моделі готовності майбутніх учителів музики до вокально-хорової роботи.

На основі комплексного визначення трьох таких важливих методичних напрямів фахового навчання, як інформаційно-технологічний, мотиваційно-потребовий та методично-практичний, було визначено наступні педагогічні

умови формування готовності студентів факультетів мистецтв до вокально-хорової роботи, серед яких:

синтезування формальної, неформальної та інформальної освіти у галузі вокально-хорової підготовки шляхом інформатизації процесу фахового навчання;

педагогічне забезпечення спрямованості процесу фахового навчання майбутніх учителів музики на цільове стимулювання вмотивованості студентів до пізнавальної активності щодо набуття знань, необхідних для ефективного провадження вокально-хорової роботи на основі систематичного застосування методів мотивації мистецького навчання під час викладання нормативних і варіативних вокальних та вокально-хорових навчальних дисциплін

педагогічне забезпечення у процесі фахового навчання підготовленості студентів факультетів мистецтв до професійного провадження практичної педагогічної діяльності у галузі вокально-хорової роботи.

Проведений у третьому розділі констатувальний експеримент надав змогу авторці продіагностувати рівні сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-хорової роботи на основі методики С.Гончаренка щодо вимірювання психолого-педагогічних феноменів. Проведене діагностування дозволило надати високому, середньому і низькому рівням якісні характеристики.

Розроблено і запроваджено під час формувального експерименту 3-етапну методику формування готовності студентів мистецтв до вокально-хорової роботи згідно до створеної методичної моделі (I етап спонукально-стимулюючий, II етап інтелектуально-розвивальний, III етап рефлексивно-практичний).

У третьому розділі представлено багату палітру методичного забезпечення, створену на основі варіативного поєднання методів мотивації навчання із різними групами методів мистецького навчання (за джерелами передачі та характером сприйняття художньої інформації, відповідно з характером мистецької діяльності, залежно від завдань особистісного розвитку тощо). Окрім методів заохочення, навчальної дискусії, колективного формулювання висновків, евристичного полілогу, створення ескізів, великої кількості демонстраційно-образних та вербальних методів дисертантка залучає у парах бінарні методи. Вельми цікавими є інтерактивні методи «Дебати в стилі науково-практичного семінару», «Обговорення виступів вокально-хорових колективів в стилі діяльності журі хорового форуму».

Результати формувального експерименту представлено у вигляді якісного та кількісного аналізу динаміки зростання показників досліджуваного феномена у контрольній та експериментальній групах. Ретельно проведено та представлено у дисертації статистичну обробку даних. Порівняльний аналіз математичних обчислень дав змогу автору стверджувати про ефективність запропонованої поетапної методики формування готовності студентів факультетів мистецтв до вокально-хорової роботи. Статистичні дані, отримані в експериментальних групах, засвідчують впевнене переважання високого та середнього рівнів.

Висновки, концентруючи зміст дисертаційної роботи, визначають її актуальність, новизну, теоретичну і практичну цінність, своєчасність та доцільність. Додатки містять: анкети, діагностичні завдання, діагностичні опитування, тести, психолого-педагогічні тренінги, творчі завдання тощо.

Дисертаційне дослідження Жень Цзіньянь є змістовним, самостійним та завершеним, має логічну структуру, чіткий підхід до висвітлення досліджуваної проблеми. Результати експериментальної роботи дозволили констатувати позитивну динаміку реалізації дослідних цілей у процесі формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-хорової роботи, їх професійного самовираження та активного усвідомлення власних педагогічно-творчих та музично-виконавських можливостей.

На особливу увагу заслуговує методична творчість автора щодо креативного варіювання методів мотивації мистецького навчання, демонстраційно-образних, вербальних, теоретичних методів із інноваційними евристичними, інтерактивними та тренінговими методами.

Висновок. Дисертація Жень Цзіньянь на тему «Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до вокально-хорової роботи у процесі фахового навчання» є цілісним завершеним дослідженням, що відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри хорового диригування
та теорії і методики музичної освіти
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

Людмила СТЕПАНОВА

зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова

20 25 р.